

- บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอาด
- เรียบเรียง : พัชรี สำโรงเย็น

แบบอย่าง...และแนวทางการปลูก

ทุเรียน

ยุคใหม่ & ระเบิด

“ทุเรียนระเบิด”

ลดค่าใช้จ่าย...ลดสารเคมี

ลดแรงงาน...เพิ่มผลผลิตบนพื้นที่น้อย

เพิ่มมูลค่าราคา & ได้ทุเรียนคุณภาพ

สร้างลอนลูกฟูกปลูกทุเรียน

ทุเรียนระเบิด

“บ้านไร่วิมานดิน”

พูดโปรเจกต์สวย!

ปลูกทุเรียนระเบิด...บนลอนลูกฟูก

ประโยชน์ & คุณภาพคับแก้ว

พอ.ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ส่งนวัตกรรม...

“ทุเรียนยุคใหม่ระเบิด”

ตอบโจทย์พื้นที่น้อย...

ลดต้นทุนและแรงงาน

รศ.ดร.รวี เสรฐภักดี...เพย!

แนวทาง...การทำทุเรียนคุณภาพ

ระบบระเบิด & ขึ้นลูกฟูก...ราคาเพิ่มเท่าตัว

แบบอย่าง...และแนวทางการปลูก

ทุเรียน

ยุคใหม่ & ระเบิด

“ทุเรียนระเบิด”

ลดค่าใช้จ่าย...ลดสารเคมี

ลดแรงงาน...เพิ่มผลผลิตบนพื้นที่น้อย

เพิ่มมูลค่าราคา & ได้ทุเรียนคุณภาพ

สาธิตการปลูกทุเรียน

ทุเรียนระเบิด

“บ้านไร่วิมานดิน”

พูดโปรเจกต์เลย!

ปลูกทุเรียนระเบิด...บนลอนลูกฟูก

ประโยชน์ & คุณภาพคับแก้ว

พอ.ศูนย์วิจัยพืชสวนจีนทุเรียน

ส่งนวัตกรรม...

“ทุเรียนยุคใหม่ระเบิด”

ตอบโจทย์พื้นที่น้อย...

ลดต้นทุนและแรงงาน

รศ.ดร.รวี เสงี่ยมศักดิ์...เพย!

แนวทาง...การทำทุเรียนคุณภาพ

ระบบระเบิด & ขึ้นลูกฟูก...ราคาเพิ่มเท่าตัว

แปลงปลูกระยะชิดแบบยกร่องลูกพุท

ลักษณะการให้ผลผลิตของต้นทุเรียนทรงพาล์มเมท (Palmette) หรือทุเรียนทางแขน

ทุเรียนยุคใหม่ & ระยะชิด

ทรงต้นทุเรียนแบบทางเขน หรือทรงพัด

กำหนดตำแหน่งไว้ผลผลิตต่อกิ่ง

ลักษณะพื้นที่ผลิต (ที่ลาดเอียงเชิงเขา)

พันธุ์หูลินลับแล ร่องพูเห็นได้ชัด

พันธุ์หูลลับแล ร่องพูต้นเห็นได้ชัด

ระบบปลูกแบบใหม่ ที่ปลูกในลักษณะแนวกว้างต้นชิด และเหมาะสำหรับการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร

ระยะปลูกกว้างต้นชิด (ระยะปลูก 3x13 เมตร หรือ 42 ต้นต่อไร่)

“รศ.ดร.รวี เสรฐภักดี เผยการปลูกทุเรียนคุณภาพด้วยระบบระยะชิดกว้าง 2 เมตร & ขึ้นลูกฟูก ต้องเริ่มสร้างโครงสร้างต้นให้ดี คุมกรงพุ่ม ความสูงให้คงที่ ไว้ผลแค่ 40-50 ลูก/ต้น แสงเข้าถึงทุเรียนใหญ่ได้คุณภาพ แคมลด์ปัญหาเรื่องโรคด้วยการขึ้นลูกฟูก น้ำไม่ขังก็ไม่เกิดโรค พร้อมย้ำ! กิ่งพันธุ์ต้องมาจากกิ่งกระโดง พุ่มต้องตรงโตไว ใครอยากรวয়รู้จักนิสัยทุเรียนก่อน แล้วจัดการอย่างถูกวิธี จบ!”

เผย!

รศ.ดร.รวี เสรฐภักดี

แนวทางการทำทุเรียนคุณภาพ

ด้วยระบบระยะชิด & ขึ้นลูกฟูก

ราคาเพิ่มเท่าตัว

รศ.ดร.รวี เสรฐภักดี
(สัมภาษณ์ ปี พ.ศ.2560)

กว่า 1 ทศวรรษ กับแนวทางการทำ ทุเรียนระยะชิด

ย้อนไปเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้ว เนื่องจาก **รศ.ดร.วี เสริมภักดี** หรือที่เรามักคุ้นและเรียกขานท่านว่า อ.รวี อาจารย์/นักวิชาการจากคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ซึ่งเชี่ยวชาญด้านไม้ผลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่อง **มะนาวระยะชิด & ขึ้นลูกฟูก** ตามที่ลูกศิษย์ลูกหาของท่านได้ทราบกันดีอยู่แล้ว

ส่วนเรื่องทุเรียนนั้นแน่นอนว่าเป็นพืชชนิดหนึ่งในไม้ผลหลายๆ ชนิดที่ท่านมีความเชี่ยวชาญ ซึ่งเจ้าตัวได้ศึกษาเรื่องการจัดการทรงพุ่มและการสังเคราะห์แสงของต้นไม้ จนได้มีการพูดคุยเสนอแนวคิดให้กับทาง “ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทร์บุรี” ว่า

“ถ้าหากเราทำเป็นทุเรียนระยะชิดน่าจะทำได้ และควบคุมความสูงด้วย เพราะระยะปลูกสำหรับทุเรียนยังไม่มีที่แน่นอน มีตั้งแต่ 6-12 เมตร ทั้งที่เราก็กินทุเรียนมาตั้งแต่ย้อย แต่ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าควรจะปลูกที่เท่าไรและทำแล้วจะสะดวกในการจัดการมากขึ้นหรือไม่”

หลังจากนั้นทางศูนย์วิจัยพืชสวนจันทร์บุรีจึงได้เริ่มศึกษาทำการวิจัยตั้งแต่นั้นมา ในขณะที่อาจารย์รวีเองก็ติดตามอยู่ห่างๆ ด้วยเช่นกัน

ต้องรู้! ธรรมชาติของทุเรียน

อาจารย์รวีบอกว่า ถ้าหากอยากปลูกทุเรียนต้องรู้จักธรรมชาติของทุเรียนก่อน แต่คนส่วนใหญ่มักมองข้าม ซึ่งความจริงแล้วทุเรียนเป็นพืชที่ไม่เหมือนไม้ผลอื่นๆ เพราะธรรมชาติของทุเรียนจะขึ้นจากลำต้นกลาง ซึ่งเป็นตัวสร้างแขนง และแบ่งโดยอัตโนมัติว่าลำต้นที่ขึ้นมาตรงกลางคือการเจริญเติบโตทางด้านกิ่ง-ใบ ส่วนด้านล่าง

แปลงปลูกระยะชิดแบบยกร่องลูกฟูก

ลักษณะการไว้กิ่ง

ข้างคือเรื่องของการสืบพันธุ์ การออกดอก ทั้งนี้ การสืบพันธุ์ของพืชหมายถึงชราภาพ คือสิ้นสุดอายุขัยของเนื้อเยื่อตรงนั้น ถ้าเป็นมังคุด เงาะ มะม่วง ลิ้นจี่ ลำไย ตำแหน่งที่จะสิ้นสุดอายุขัยคือตายอด เมื่อตายอดเปลี่ยนเป็นตาใบและตาดอกก็จบ จากนั้นก็จะเกิดตาข้างขึ้นมาใหม่ พืชกลุ่มนี้สามารถทอนสั้นเพื่อให้แตกใหม่ได้

แต่ทุเรียนไม่ได้เป็นเช่นนั้น ทั้งกิ่งคือการสืบพันธุ์ ดังนั้น จึงไม่สามารถทอนกิ่งให้สั้นลงเพื่อให้ผลิใหม่ได้ หรือตัดให้เหลือตอสั้นที่เรียกว่าการ “ทำสาว” แบบนั้นได้ ทำให้สิ่งหนึ่งที่ต้องเข้าใจคือ กิ่งแขนงของทุเรียนเมื่อสร้างขึ้นมาแล้วจะต้องประคองตลอดชั่วอายุขัย ให้อยู่ได้เท่ากับอายุของต้น กิ่งไหนหักทิ้งไปจะไม่มีมาแทนที่ ณ ตำแหน่งเดิมได้อีก

ในขณะเดียวกันการคุมความสูงจึงมีความจำเป็นค่อนข้างมาก เพราะเรื่องของแสง เมื่อต้นสูงขึ้นชั้นของกิ่งจะเพิ่มขึ้น การบังแสงก็จะเกิดขึ้น ทำให้กิ่งล่างถูกบังแสงหมดจนใบหมดอายุ เพราะใบไม่สามารถสังเคราะห์แสงได้ ดังนั้นส่วนอื่นมาใช้ก็ไม่ได้ สู้ตายต้องยอมสละชีพทิ้งใบ ที่สำคัญกิ่งไหนทิ้งใบก็จะทิ้งกิ่งไปด้วย ซึ่งถ้าหากสังเกตต้นทุเรียนที่อายุมากข้างล่างจะกลวงหมด ต้นสูง 40 กว่าเมตร (ประมาณตึก 2 ชั้น) แต่ข้างล่างกลบใบ

และถ้าทุเรียนจัดระยะไม่ดีหรือปลูกถี่มาก เวลาเดินเข้าสวนจะเหยียบไม่ถึงดิน เพราะเป็นใบไม้แห้งเต็มไปหมดเกิดจากต้นทิ้งใบตลอดเวลา แถมต้นก็ยังสูงขึ้น เพราะฉะนั้นตำแหน่งดอกผลก็จะยิ่งสูงขึ้นไป ส่วนข้างล่างก็โง่งไม่มีเนื่องจากไม่สามารถทอนให้ต้นเตี้ยแล้วให้แขนงเกิดใหม่ได้ ซึ่งทำได้วิธีเดียวคือตัดลงมาแล้วเลี้ยงกระโดงขึ้นมาใหม่ให้สร้างแขนงขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นโจทย์เบื้องต้นที่สำคัญมาก เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการจัดการโครงสร้างต้นทุเรียน ถ้าหากไม่เข้าใจตรงนี้ไม่สามารถทำได้

กิ่งพันธุ์ทอง “กิ่งกระโดง” พุ่งถึงตรงโตไว ไม่ได้ไม้!

กิ่งพันธุ์ที่นำมาปลูกทุเรียนนั้นถือว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะบอกว่าให้ใช้กิ่งที่มาจากแขนง แต่สำหรับอาจารย์วี ยืนยันว่า กิ่งพันธุ์ต้องมาจากกิ่งกระโดงเท่านั้น เพราะถ้ามาจากกิ่งแขนง ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากการทาบกิ่ง คือทาบกิ่งในต้นที่ให้ผลผลิตไม่มีแปลงต้นแม่พันธุ์ ซึ่งกิ่งที่ให้ผลผลิตจะไม่มีกิ่งกระโดงเพราะจะตัดทิ้งหมดเหลือแต่กิ่งแขนงในลักษณะนอน เมื่อทาบกิ่งมาปลูกกิ่งที่ได้ก็จะเป็นนอน แต่ถ้ามาจากกิ่งกระโดงลงกลางจะพุ่งไวมาก

ตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง

ดังนั้น ถ้าคนที่ขยายต้นพันธุ์เป็นอาชีพ อาจารย์วีแนะนำให้แยกต้นแม่พันธุ์ออกมาต่างหาก และแปลงต้นแม่พันธุ์ไม่ต้องปลูกกว้าง ห่างประมาณ 1.5 เมตร จักรกแซงออกข้างละ 1.5-2 เมตร เพียงคู่เดียวก็เพียงพอแล้ว เพราะเมื่อการแซงกระโดงจะแข่งกันขึ้น ก็สามารถเดินหาได้รอบต้น ตัดเสร็จกิ่งกระโดงก็จะขึ้นอีกให้หาได้ใหม่ เบ็ดเสร็จแล้ว 1 ต้นได้เป็นร้อยๆ กิ่ง แล้วจะเห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องการเจริญเติบโตที่เร็วช้าต่างกันมากๆ ความสมบูรณ์และแข็งแรงกว่ากิ่งหาบที่มาจากกิ่งแขนง

แล้วถ้าจะปลูกระยะชิด?

และจากข้อสงสัยของอาจารย์วีที่ว่า ถ้าจะปลูกทุเรียนระยะชิดเพื่อให้สะดวกในการจัดการสามารถทำได้หรือไม่ จนกลายเป็นโจทย์ที่เจ้าตัวได้ไปปรึกษากับทางศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี โดยการให้ปลูกเป็นระยะชิดแล้วบีบให้ก้านแขนงออก 2 ข้าง ส่วนอีก 2 ด้านไม่เอานั่นสามารถสรุปแนวทางดังกล่าวได้คือ ลักษณะทรงพุ่มที่ออกมาจะเป็นรูปพัด เวลาจัดการก็จัดการแค่ 2 ด้าน เพราะแบบเก่ายิ่งสูงยิ่งจัดการยากและต้องเดินรอบต้น แต่แบบทรงพัดระยะชิดจัดการแค่ 2 ด้านเท่านั้น ขณะเดียวกันให้

คุมความสูงไว้ด้วยก็เท่ากับว่ากำหนดพื้นที่ที่จะให้ดอกผล ซึ่งจะคงที่ตลอดเวลาเมื่อโตเต็มที่ ถ้าสามารถคุมได้อย่างที่กล่าวไปก็จะทำให้เจ้าของสวนประมาณการณ้ผลผลิตได้

ทั้งนี้ ผลผลิตที่ได้ต่อต้นย่อมน้อยกว่าทรงพุ่มที่เก็บได้รอบต้น แต่เมื่อเทียบต่อไร่แล้วเท่ากันหรืออาจมากกว่าด้วยซ้ำ เพราะได้จำนวนต้นมากกว่าเนื่องจากปลูกแบบระยะชิด อย่างเช่น $3 \times 8 \text{ เมตร} = 24 \text{ ตารางเมตร}$ ในขณะที่แบบดั้งเดิม $10 \times 10 \text{ เมตร} = 100 \text{ ตารางเมตร}$ จะเห็นได้ว่า 100 ตารางเมตร ในระยะปลูก $3 \times 8 \text{ เมตร}$ สามารถปลูกได้เพิ่มถึง 4 ต้นกว่าเลยทีเดียว

ส่วนระยะชิดของทรงพุ่มที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าสามารถควบคุมด้านข้างได้มากน้อยเพียงใด แต่ความกว้างของทรงพุ่มที่สามารถทำได้แน่นอนคือ 8 เมตร คือก้านแขนงออกข้างละ 4 เมตร แต่ต้องมีการตัดแต่งด้วยไม่เช่นนั้นกิ่งจะยื่นออกไปเรื่อยๆ รวมถึงต้องควบคุมความสูง ไม่เช่นนั้น

ลอนลูกฟูกที่ยังคงสภาพอยู่จากการยกสูง

เมื่อโดนบังแสงกิ่งก็จะตั้งขึ้นเพื่อหาแสง พุเรียนสามารถขยายพุ่มออกได้ แต่ตัดมาถึงกิ่งใหญ่ไม่ได้

ตลอดจนระยะชิดระหว่างต้นกว้างได้แคบสุดถึง 2x2 เมตร เว้นเป็นช่องว่างให้เครื่องจักรกลเข้าทำงานได้ ส่วนความสูงของต้นที่ต้องควบคุม นั้น ยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการสังเคราะห์แสงของ พุเรียนโดยตรง แต่อาจารย์วี อาศัยเรื่องของการ ดูดกลืนแสงเป็นตัวช่วยกับวัดการส่งผ่านของแสง เข้ามาในทรงพุ่ม จะได้ความสูงที่ประมาณ 4-4.5 เมตร สะดวกในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ สิ่งสำคัญของการปลูกไม้ผลคือต้องดูทิศทางลม และ สร้างแนวไม้บังลม เพราะพุเรียนไม่ชอบลม เมื่อโดนลมกระโชกแรงจะทำให้ใบหลุดทั้งแถบ

จัดโครงสร้างต้นตั้งแต่เล็ก...ไว้กิ่งให้เป็นสอก!

อาจารย์วีเสริมด้วยว่า ในช่วงแรกของการปลูกต้องจัดโครงสร้างให้ได้ก่อน โดยเริ่มมองดูกิ่งต่างๆ คือต้องมีส่วนของหน้าแข้ง (หรือต้น

หลัก) ก่อน ซึ่งถ้าเป็นพุเรียนต้องการหน้าแข้งจากล่างสุดขึ้นมาประมาณ 80 เซนติเมตร เพื่อให้ด้านล่างโปร่งช่วยเรื่องถ่ายเทอากาศ เมื่อความชื้นลดลงเชื้อโรคก็ไปไหนไม่ได้ แต่ถ้าเตี้ยกว่านั้นจะรกและมีปัญหาเรื่องโคนเน่าตามมา จากนั้นมาเลือกกิ่ง ถ้าหากชาวสวนกำหนดไว้ข้างละ 6 กิ่ง ก็ต้องกำหนดไว้ตั้งแต่แรก ลำพวยที่เป็นแล้มาเอาออกได้

ทั้งนี้ ต้องเข้าใจก่อนจึงจะตัดได้ถูกต้อง เพราะถ้าพลาดจะหากิ่งแทนไม่ได้ เมื่อสร้างแล้วต้องรักษาทรงนี้ไว้ให้ได้ตลอดชีวิตของต้นพุเรียน และจะอย่างไรให้คงรูปแบบนี้ได้คงทนถาวรที่สุด นั่นคือยึดตัวโครงสร้างนี้ไว้ตลอด ต้องคุมด้านบนด้านข้างไว้ที่ระยะเดิม ส่วนใดที่แตกยาวเลยออกไปให้ตัดแต่งออก ยอดต้องตัด ถ้ากระโดงพยายามจะขึ้นก็ต้องตัดออก

การตัดแต่งทรงพุ่มมีอยู่หลายแบบ หากต้องการตัดแต่งกระโดงต้องตัดออกตั้งแต่เริ่มต้น เห็นเมื่อไหร่ต้องเอาออกทันที ส่วนภายในอาจจะมีใบไว้ได้ถ้าแสงส่องถึง แต่ถ้าแสงส่องไม่ถึงใบข้างในต้องเอาออกให้หมด ซึ่งปกติแสงจะส่องเข้าไปในเรือนพุ่มประมาณ 1 เมตร พอกำหนดระยะปลูกแบบรูปพัด จะมีช่องว่างระหว่างต้น 3

ทรงต้นพุเรียนแบบกางแขนหรือทรงพัด

เมตร ช่องว่างนี้แสงสามารถส่องผ่านเข้าไปได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้น สามารถไว้จำนวนใบเพิ่มขึ้นได้

ส่วนการไว้กิ่งสำหรับทรงพุ่มปกติรูปวงกลมที่อาจารย์วีแนะนำคือ ให้ไว้กิ่ง 12-20 กิ่งแขนง ซึ่งต้องจัดการเลือกตำแหน่งของกิ่งตั้งแต่เริ่มสร้างโครงสร้างปลูกแรกๆ ยิ่งไว้กิ่งเยอะกิ่งจะเล็ก ทำให้ไม่สามารถรับน้ำหนักของลูกได้ จึงต้องเกิดการโยกกิ่งขึ้น แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้สร้างโครงสร้างกิ่ง เก็บไว้จำนวนมากทั้งกิ่งเล็กกิ่งใหญ่ รวม 60-70 กิ่ง จึงทำให้มีแต่กิ่งเล็กแคระ 2 นิ้ว ไม่ได้กิ่งใหญ่เท่าขนาดท่อนแขน-ขา สุดท้ายก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานค่อนข้างมากเพื่อมาโยกกิ่ง เพราะทุเรียนหนักลูกละ 2-3 กิโลกรัม ถ้าไม่โยกกิ่งฉีกแน่นอน และนี่ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการปลูกแบบระยะชิด นำการจัดการโครงสร้างเข้ามาช่วยเป็นพื้นฐานในการปลูก เพื่อลดการพึ่งพาแรงงานให้มากที่สุด

ส่วนถ้าปลูกแบบระยะชิดทรงพุ่มเตี้ย ตัวแนะนำให้ไว้กิ่ง 12 กิ่ง ข้างละ 6 กิ่ง ซึ่งผลดีคือจะได้กิ่งขนาดใหญ่กว่าท่อนแขนและรับน้ำหนักในตัวเองได้ ไม่จำเป็นต้องโยกกิ่ง ซึ่ง 1 ต้นควรไว้ลูกประมาณ 40-50 ลูก ไว้กิ่งละประมาณ 4 ลูก ทำให้สามารถจัดตำแหน่งลูกได้ง่ายขึ้น ช่วยใน

เรื่องของการผสมเกสรได้ดีขึ้น ซึ่งเกษตรกรควรช่วยแมลงผสมเกสรด้วย เพื่อให้ทุเรียนทุกลูกมีเนื้อเต็ม เนื่องจากบางครั้งปล่อยให้แมลงผสมเกสรเองอาจจะไม่เต็มทั้ง 5 พู นั่นเอง

การจัดการทรงพุ่มให้แสงส่องผ่านถึง

และแน่นอนว่าเมื่อผลผลิตต่อต้นน้อยลงคุณภาพของทุเรียนก็เพิ่มขึ้น เพราะการส่องผ่านของแสงมากขึ้น ซึ่งแนวทางการตัดแต่งกิ่งให้แสงส่องผ่านได้เต็มที่ตามแนวทางของอาจารย์วีคือ ให้ตัดสลับ ลักษณะการเกิดแขนงจะเกิดเวียนขึ้นมาเป็นเกลียว ดังนั้น ตำแหน่งกิ่งที่ติดกันข้อติดต่อกันจะไม่ซ้อนกันอยู่แล้ว อาจจะทำให้ซ้อนกันได้เล็กน้อยแต่ตัดให้เตี้ยและกิ่งที่ระยะห่างบางระหว่างกิ่งต่อกิ่งประมาณ 50 เซนติเมตร ในขณะที่เดียวกันด้านข้างไม่มีกิ่งจะเกิดช่องว่าง 3 เมตร ทำให้สามารถรับแสงได้เต็มที่อยู่แล้ว

ตลอดจนการจัดการทรงพุ่ม สิ่งที่สำคัญคือเรื่องของการลดการพึ่งพาแรงงาน เพราะไม้ค้ำคือต้นทุน ทั้งตัวค้ำและค่าแรงงาน ผลที่ตามมาคือเรื่องโรคและแมลงศัตรูก็จะลดลงเพราะว่าต้นไม้โปร่งลดเรื่องสารเคมีในการป้องกันกำจัดแมลงลงได้อีกด้วย ลดแรงงานที่ต้องจ้างคนมาพ่นยา ซึ่งการตัด

แต่งกิ่งอุปกรณ์ต้องคม เพื่อให้รอยแผลที่ตัดไม่เกิดการยุบยวบ พร้อมกับสรุปว่า

“แก้ปัญหาตั้งแต่ต้นเหตุทุกอย่างก็จบ ไม่ต้องไปแก้ซ้ำแล้วซ้ำอีกไม่รู้จบ ใช้การป้องกันดีที่สุดครับ” อาจารย์รวิกล่าว

ขึ้นลูกพุดโรยออกอีกในทุเรียน

และเพื่อช่วยลดเรื่องโรครากเน่าซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของทุเรียนนั้น อาจารย์รวิเน้นย้ำว่า จำเป็นต้องขึ้นลูกพุด เพราะเชื้อไฟทอปธอร่า เป็นราขึ้นดำและแพร่พันธุ์ไปกับน้ำ เมื่อรากทุเรียนแช่น้ำ รากจะปล่อยสารออกมาล่อให้สปอร์ของเชื้อไฟทอปธอร่าเข้าไปหาได้ง่าย ดังนั้น ถ้าขึ้นลูกพุด การระบาดของรากก็จะดีขึ้น เพราะไม่มีน้ำเหลือตกค้างต่อให้มีสปอร์หรือเชื้ออยู่ตรงไหนก็ไปไม่ได้ แก่ตั้งแต่ต้นเหตุคือขึ้นลูกพุด สิ่งที่มาคือปัญหาการสลัดดอกทิ้ง การรดใบอ่อน สลัดลูกอ่อนก็จะไม่เกิดขึ้น

ทั้งนี้ การขึ้นลูกพุดโดยปกติขนาดกว้างที่ขึ้นลูกพุดจะตามขนาดของระยะปลูก เช่น 8 เมตร ลูกพุดก็ต้องกว้าง 8 เมตร ข้างละ 4 เมตร แล้วทั้งหัวไหล่ข้างละ 50-100 เซนติเมตร ก็จะเท่ากับข้างละ 3 แล้วทั้งหัวไหล่ลง หรือทำลักษณะกิ่งหลังเต่าเล็กน้อย ให้น้ำลงสู่ที่ดำ รากก็จะหลุดพ้นจากน้ำแช่ขัง

“ปีนี้ (พ.ศ.2559) จะเห็นชัดเจนกับสิ่งที่ผมเข้ามาตลอด คนที่ไม่ได้ขึ้นลูกพุดจะเจอกับตัวเองโดยตรง ปัญหาแถบจันทบุรี-ระยองที่เกิดขึ้น เพราะคิดว่าเป็นที่ดอนแล้ว ไม่เหมือนที่ลุ่มแถวเมืองนนท์ จึงไม่यर่องลูกพุด ทำให้ปัญหาตามมาคือสลัดดอก-ลูกทิ้ง แล้วปัญหาไล่ชิมก็ตามมาตอนลูกใกล้ตัด ก็เป็นเพราะน้ำทั้งนั้นครับ” อาจารย์รวิกล่าว

ปลูกทุเรียนระยะชิด “ได้อะไร”

อาจารย์รวิจะบอกอยู่เสมอ ถึงการปลูกทุเรียนระยะชิดว่าเพื่อประโยชน์อะไรบ้าง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้คือ ลดค่าใช้จ่าย ค่าแรงงาน ค่าสารเคมี (ปุ๋ย-ยา) และสิ่งที่ตามมาคือคุณภาพของผลผลิตดีขึ้น สูงขึ้น การจัดการง่ายขึ้น แต่ที่สำคัญผู้ปลูกต้องมีความอดทนในช่วงแรกของการปลูก เพราะต้องเตรียมการช่วงต้นให้ดี โดยเน้นย้ำว่า

“การปลูกต้นไม้เมื่อไหร่ก็ตามให้คิดถึงการหายใจของระบบรากของต้นไม้ รากต้นไม้มีชีวิต ต้องการออกซิเจน เพราะฉะนั้น การระบายของระบบรากเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของต้นไม้ ดังนั้น ต้องเตรียมแปลงให้ดีตั้งแต่เริ่มต้น ถ้าเตรียมแปลงไม่ดีจะต้องมานั่งแก้ปัญหาทีหลัง แล้วก็แก้ไม่จบ ซึ่งเตรียมแปลงดีหมายถึงต้องไถตากดิน ปลูกพอเทืองไถกลบทำเป็นปุ๋ยพืชสด ก่อนที่จะขึ้นเป็นลูกพุดซึ่งต้องใช้เวลา เกษตรกรต้องอดทนแล้วจะแก้ปัญหาระยะยาวได้เบ็ดเสร็จเลย

“...และรากกับยอดสัมพันธ์กันเสมอ ต้องสมดุลกัน สมมุติรากแช่ขัง ขาดออกซิเจน ดูดแร่ธาตุขึ้นมาไม่ได้ ข้างบนก็จะสลัดใบและลูกทิ้ง”

ผลผลิตชุดแรกๆ ของต้นที่เริ่มไว้

ต้นทุเรียนอยู่กันแบบชิดขึ้น แต่ยังบังคับนอกฤดูได้

โดยส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรมักจะบังคับให้ทุเรียนออกนอกฤดู ดังนั้น เราจึงกระซิบบอถามอาจารย์วรัญถึงแนวทางการปลูกในลักษณะดังกล่าวกับการบังคับนอกฤดู พร้อมกับได้คำตอบมาว่า ลักษณะการปลูกแบบนี้สามารถทำทุเรียนนอกฤดูได้ไม่มีปัญหา ยิ่งถ้ายกร่องปลูกฟูกยิ่งบังคับการออกดอกง่ายขึ้น โดยมีหลักการคล้ายกับการทำมะนาวนอกฤดู คืออายุใบต้องถึง 90 วัน การให้ปุ๋ยโยกหน้า-โยกหลังตามสูตรของอาจารย์วรัญก็คล้ายกัน โดยเริ่มใช้ปุ๋ยสูตรโยกหน้า ดังราย

ชุดดอกก่อนแต่งออก

ละเอียดคือ ไนโตรเจนสูง : ฟอสฟอรัสต่ำ : โพแทสเซียมปานกลาง จะใช้เมื่อช่วงผลิใบอ่อน และสามารถใส่ได้ตั้งแต่เริ่มปลูก เพื่อยับยั้งไม่ให้ออกดอกเพื่อช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตด้านกิ่ง-ใบ ใช้ในช่วงผลอ่อนและกำลังขยายผล โดยใช้สัดส่วนของ N : P : K เช่น 3 : 1 : 2 หรือ 4 : 1 : 3 หรือ 5 : 1 : 4

ส่วนปุ๋ยสูตรโยกหลัง คือ ไนโตรเจนต่ำ : ฟอสฟอรัสปานกลางหรือต่ำ : โพแทสเซียมสูง จะใช้ช่วงก่อนออกดอก จังหวะที่ยอดผลิ เพื่อบังคับให้มีปริมาณดอกมากขึ้นหรือการเปลี่ยนจาก

ใบมาเป็นดอก และใช้ในช่วงใกล้เก็บเกี่ยวเพื่อให้เปลือกบางลง สัดส่วน 1 : 2 : 5 หรือ 1 : 1 : 3 หรือ 1 : 2 : 4 หรือ 1 : 1 : 4 โดยไม่เน้นใส่ตัวกลางเพราะส่วนใหญ่ดินในประเทศไทยจะมีตัวกลางสูงอยู่แล้ว ยิ่งใส่ลงไปก็จะไปค้างอยู่ในดิน เสียประโยชน์โดยใช้เหตุ แต่ถ้านำดินไปตรวจก็สามารถให้ปุ๋ยตามค่าดินที่ต้องการได้

“ตำรับของการทำทุเรียนนอกฤดูมีตำรับอยู่ แต่ชาวสวนไม่โยกหน้า-โยกหลังจะใช้ปุ๋ยสูตร 8-24-24 ตลอด ซึ่งเราบอกว่า 24 ตัวกลางไม่จำเป็น เพราะเราพิสูจน์แล้วในพืชตัวอื่นอย่างเช่น มะม่วง มะนาว ว่าตัวกลางไม่มีความจำเป็น จึงใช้แค่โยกหน้า-โยกหลังก็พอครับ” อาจารย์วรัญเน้นย้ำ

หันมาทำทุเรียนคุณภาพด้วยระบบระยะชิด... ราคาพุ่งเป็นเท่าตัว

ก่อนจบบทสนทนา อาจารย์วรัญได้ให้แง่คิดทิ้งท้ายไว้ด้วยว่า หากต้องการปลูกทุเรียนระยะชิดต้องเข้าใจธรรมชาติของทุเรียนก่อน เข้าใจวิธีการจัดการ ส่วนเรื่องตลาดยังไปได้อีกไกล เพราะปัจจุบันทุเรียนคุณภาพยังมีไม่พอ และพอเป็นทุเรียนคุณภาพราคาจะต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะเลือกปลูกแบบระยะชิดเป็นการสร้างมูลค่าให้กับตัวผลผลิตด้วยนั่นเอง

ดังนั้น ใครที่กำลังคิดอยากปลูกทุเรียนเป็นอาชีพ แนวทางนี้ถือเป็นตัวเลือกหนึ่งที่น่าสนใจไม่น้อย คุณคิดว่าอย่างไร??

สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ “ศูนย์วิจัยและพัฒนาไม้ผลเขตร้อน” ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เลขที่ 1 หมู่ 6 ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73140 โทร.

034-281084-5